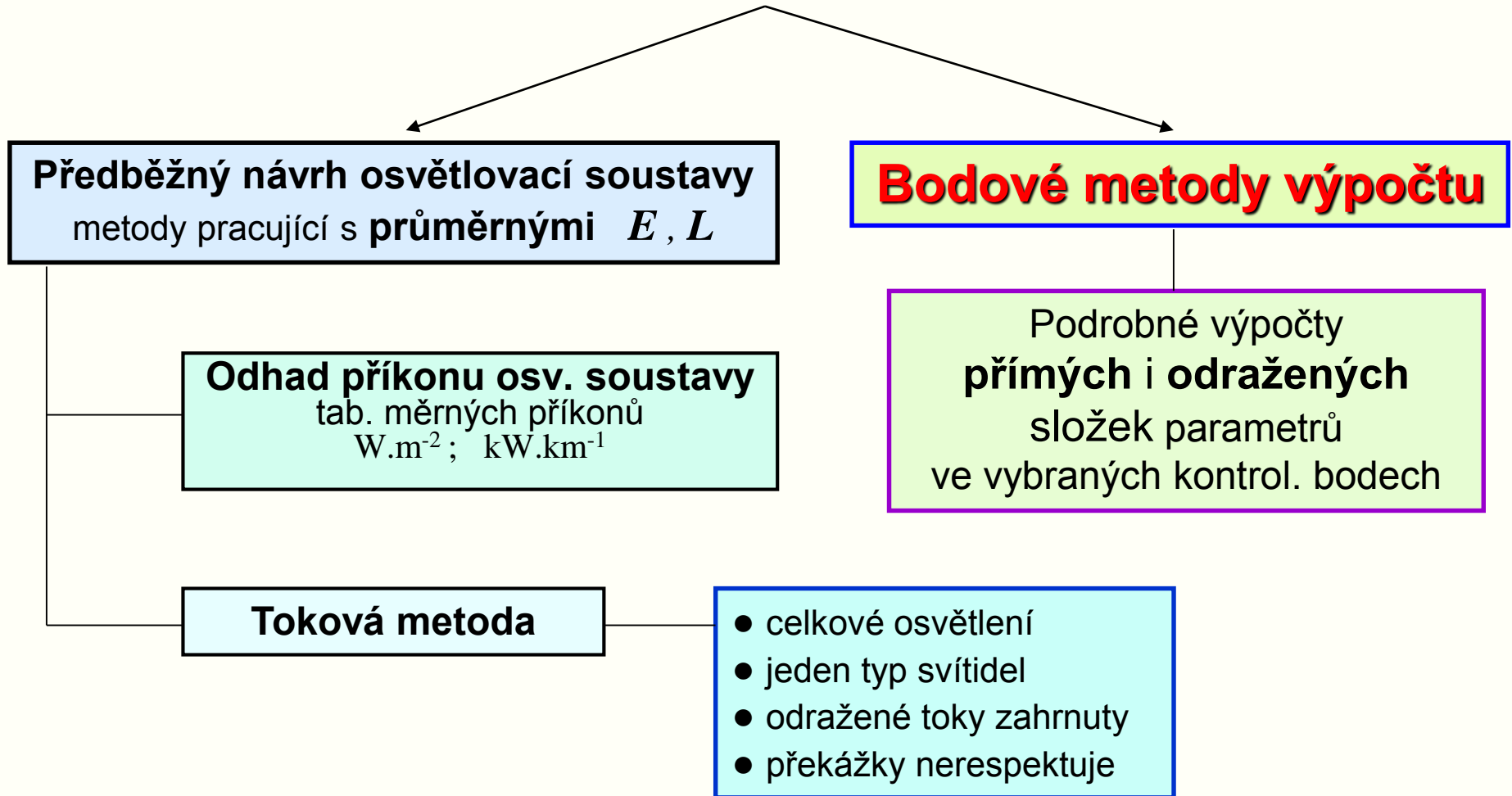

BODOVÉ METODY VÝPOČTU

METODY SVĚTELNĚ TECHNICKÝCH VÝPOČTŮ

BODOVÁ METODA VÝPOČTU OSVĚTLENOSTI

Výpočet přímých i nepřímých složek E se provádí ve vybraných kontrolních bodech

l – vzdálenost svítidla od nejbližšího kontrolního bodu
 c, d – délka a šířka vyzařovací plochy svítidla ; $c > d$

SVÍTIDLA

bodového typu

$$c \ll l$$

$$l \geq 5 \cdot c$$

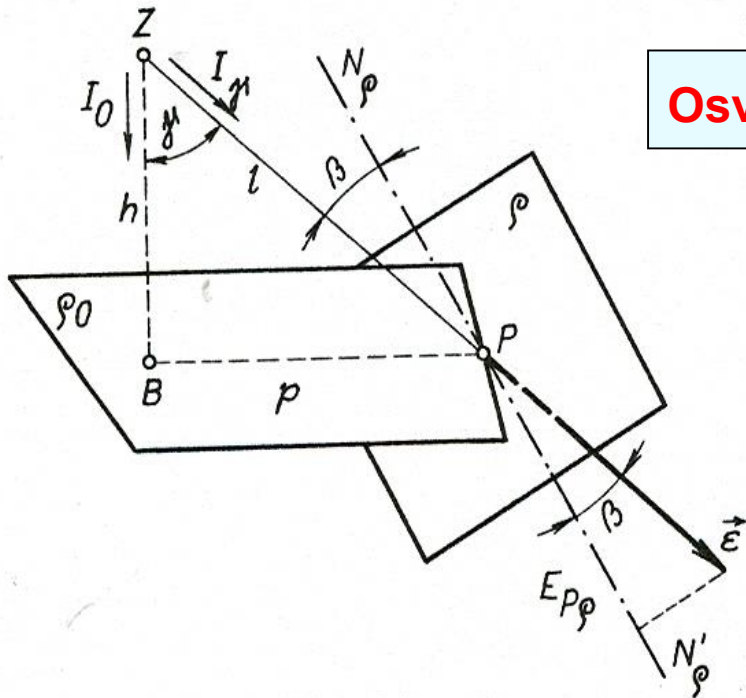
přímkového typu

délku c nelze vůči l
zanedbat

plošného typu

c, d nelze vůči l
zanedbat

Osvětlenost v poli svítidla Z bodového typu

Osvětlenost $E_{P\rho}$ v bodě P v obecné rovině ρ

I_γ - svítivost pod úhlem $\gamma = \arctg(p/h)$
z křivky svítivosti v rovině ZPB (cd)

Normála N_ρ roviny ρ svírá s paprskem l úhel β

Osvětlenost $E_{P\rho} = \text{průmět } \vec{\varepsilon} \text{ do normály } N'_\rho$

$$E_{P\rho} = \varepsilon \cdot \cos \beta = \frac{I_\gamma}{l^2} \cos \beta = \frac{I_\gamma \cdot \cos \beta}{h^2 + p^2}$$

(lx; cd, m, m)

[illegible]

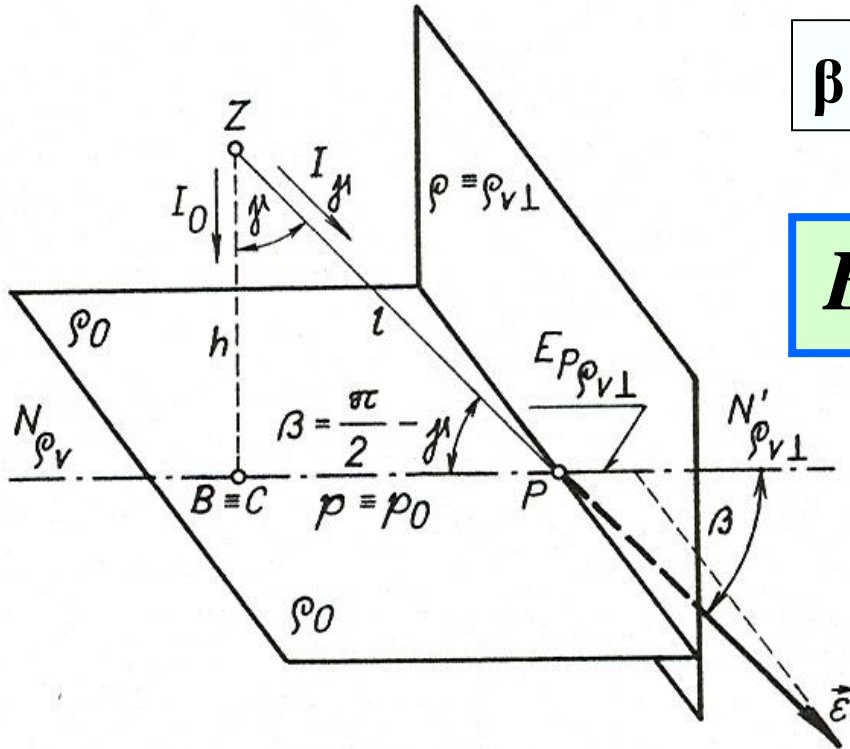
normála $\rho_o \quad N_{\rho o} \parallel I_o$

$$\mathbf{E}_{\text{P}\rho\mathbf{o}} = \text{průmět } \vec{\mathcal{E}} \text{ do normály } N'_{\rho\mathbf{o}}$$

$$E_{p\rho o} = \varepsilon \cdot \cos \gamma = \frac{I_\gamma \cdot \cos^3 \gamma}{h^2} = \frac{I_\gamma \cdot h}{\sqrt{(h^2 + p^2)^3}}$$

 $(lx; cd, m, m)$

**Osvětlenost $E_{P\rho v\perp}$ roviny $\rho_{v\perp}$ kolmé
k rovině ρ_0 i k rovině určené body Z, P, B**

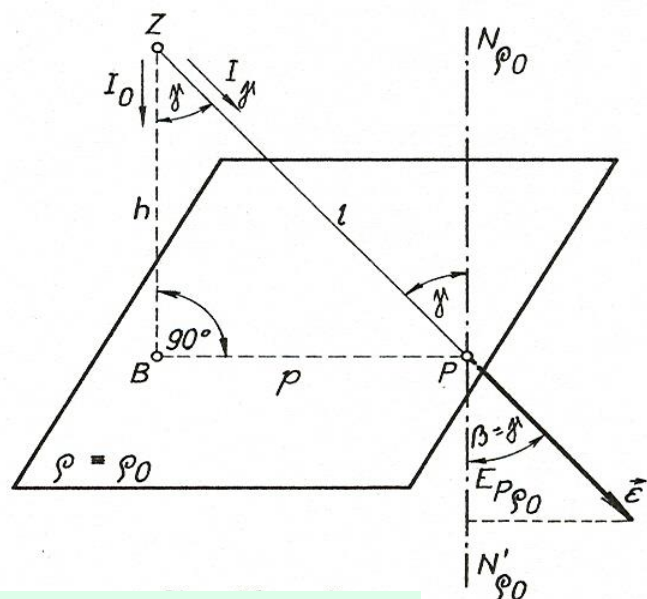
$$\beta = (\pi / 2) - \gamma \Rightarrow \cos \beta = \sin \gamma$$

$$E_{P\rho v\perp} = \varepsilon \cdot \cos \beta = \varepsilon \cdot \sin \gamma =$$

$$= \frac{I_\gamma \cdot \cos^3 \gamma \cdot p}{h^3} = \frac{I_\gamma \cdot p}{\sqrt{(h^2 + p^2)^3}}$$

(lx; cd, m, m)

Osvětlenost $E_{P\rho_0}$ okolí bodu P
v rovině ρ_0 kolmé k I_0

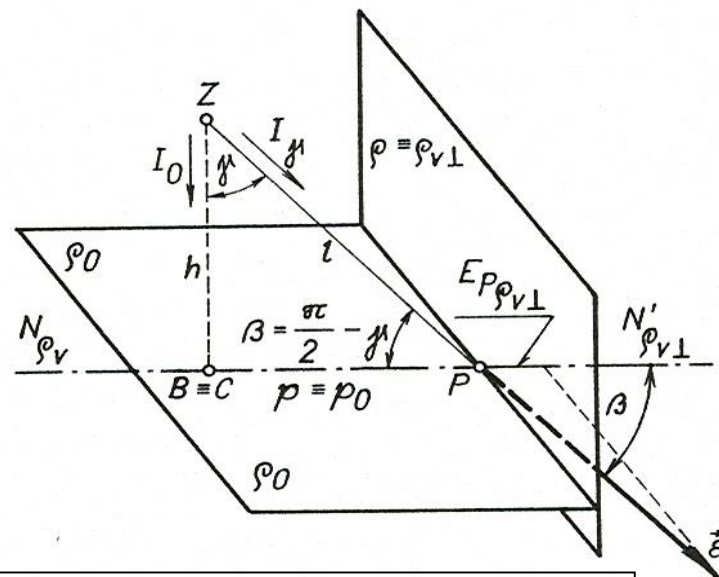
$$\rho \equiv \rho_0 ; \rho_0 \text{ kolmá k } I_0$$

$$\beta = \gamma$$

$$E_{P\rho_0} = \varepsilon \cdot \cos \gamma = \frac{I_\gamma \cdot \cos^3 \gamma}{h^2} = \frac{I_\gamma \cdot h}{\sqrt{(h^2 + p^2)^3}}$$

(lx; cd, m, m)

Osvětlenost $E_{P\rho_{v\perp}}$ roviny $\rho_{v\perp}$ kolmé
k rovině ρ_0 i k rovině určené body Z,P,B

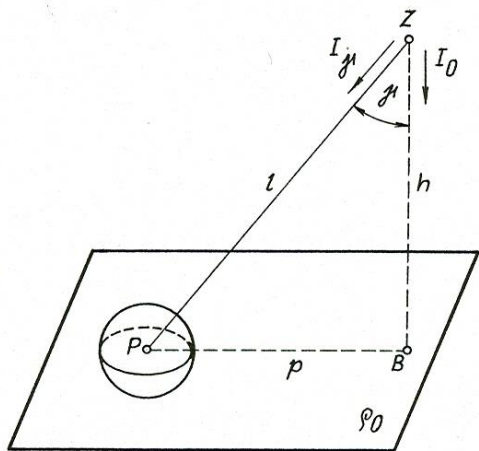
$$\beta = (\pi / 2) - \gamma , \cos \beta = \sin \gamma$$

$$E_{P\rho_{v\perp}} = \varepsilon \cdot \cos \beta = \varepsilon \cdot \sin \gamma =$$

$$= \frac{I_\gamma \cdot \cos^3 \gamma \cdot p}{h^3} = \frac{I_\gamma \cdot p}{\sqrt{(h^2 + p^2)^3}}$$

(lx; cd, m, m)

VÝPOČET INTEGRÁLNÍCH CHARAKTERISTIK $E_{4\pi}$ a E_Z V POLI SVÍTIDLA BODOVÉHO TYPU

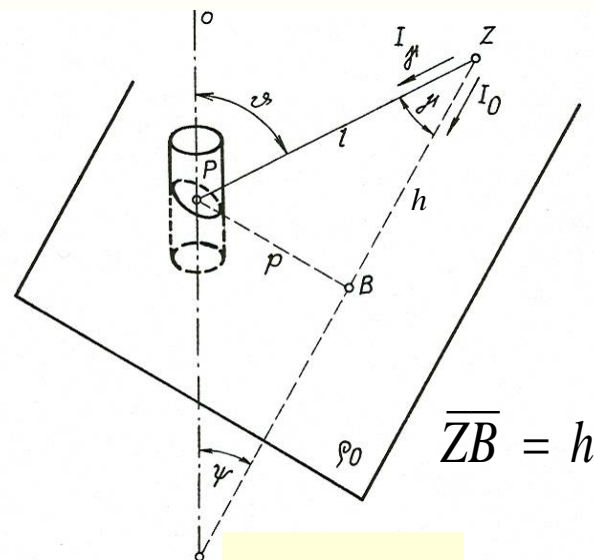
Střední kulová osvětlenost $E_{4\pi}$ v bodě P

$$E_{4\pi} = \frac{1}{4} E_N = \frac{1}{4} \frac{I_\gamma}{l^2} = \frac{1}{4} \frac{I_\gamma}{h^2 + p^2}$$

Střední válcová osvětlenost E_Z v bodě P

$$E_Z = \frac{\sin \vartheta}{\pi} \frac{I_\gamma}{l^2} = \frac{\sin(\gamma + \psi)}{\pi} \frac{I_\gamma}{h^2} \cos^2 \gamma$$

$$E_Z = \frac{\sin(\gamma + \psi)}{\pi} \frac{I_\gamma}{h^2 + p^2}$$

Výpočet parametrů v poli svítidel přímkového a plošného typu

Předpoklady řešení :

- Přímkový zdroj – svítivost je rovnoměrně rozložena po délce zdroje
– všechny elementy svíticí přímky vyzařují stejně
- Plošný zdroj – jas je rovnoměrně rozložen po svíticí ploše zdroje
– všechny elementy svíticí plochy vyzařují stejně

1. čáry svítivosti resp. jasu **popsány** spojitými **funkcemi**,
pro výpočet E odvozeny **uzavřené výrazy** - výpočty : přesné, rychlé

2. **nejčastější postup** – svíticí plochy se **rozdělí na části** (bodové zdroje)
se **stejnými** poměrnými křivkami svítivosti I nebo jasu L .
Dílčí **výpočty jednoduché** – odpovídající příspěvky E se sečtou.
Časová náročnost může narůstat.
Uplatňuje se u počítačových programů.

ŘEŠENÍ PARAMETRŮ V POLI SVÍTIDEL PŘÍMKOVÉHO TYPU

POPIS VYZAŘOVÁNÍ SVÍTIDEL PŘÍMKOVÉHO TYPU

Často i dnes v katalogu jen 2 křivky svítivosti

1. v podélné rovině

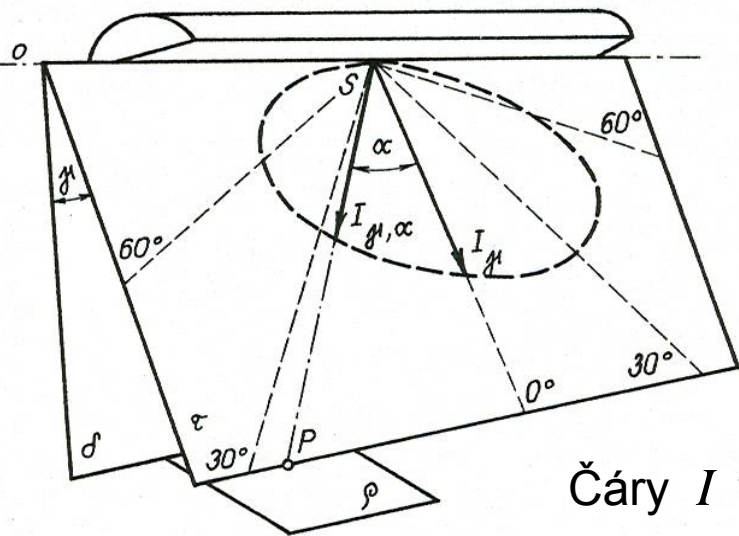
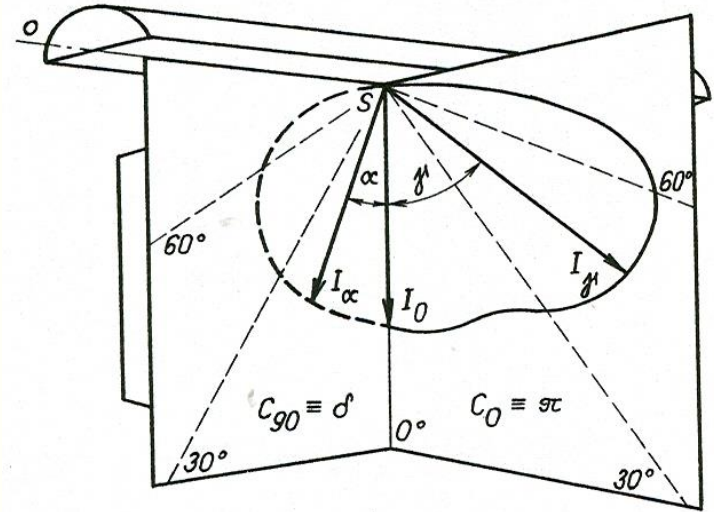
$$\mathbf{C}_{90} \equiv \delta$$

$$I_{\alpha} = I_0 \cdot f_{I\delta}(\alpha)$$

2. v příčné rovině

$$\mathbf{C}_0 \equiv \pi$$

$$I_{\gamma} = I_0 \cdot f_{I\pi}(\gamma)$$

Svítivost $I_{\gamma\alpha}$ v nakloněných rovinách τ
ve směru k bodu P

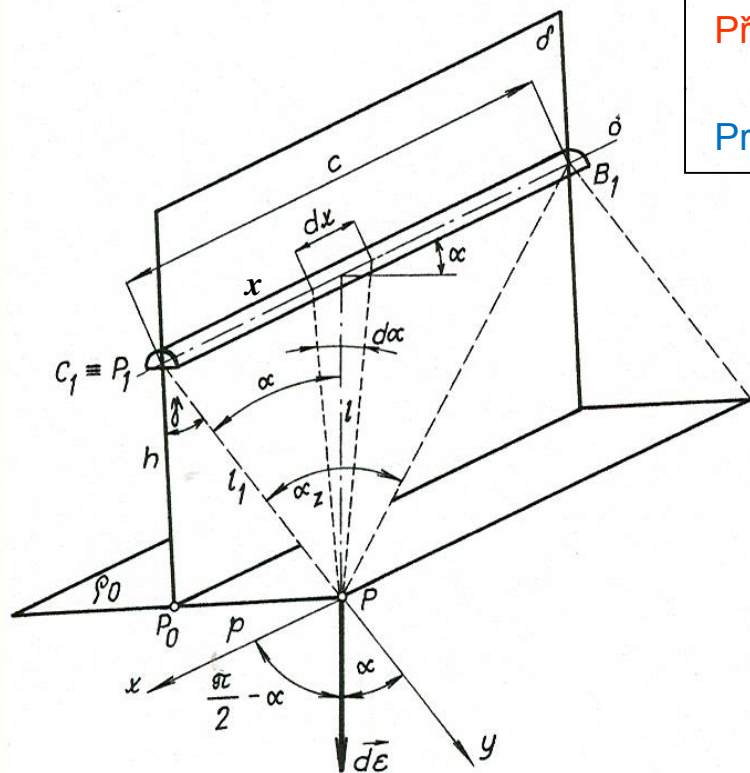
$$I_{\gamma\alpha} = I_{\gamma} \cdot f_{\text{I}\tau}(\alpha)$$

Čáry I v rovinách τ často tvarově podobné čáře I v δ

$$f_{\text{I}\tau}(\alpha) = f_{\text{I}\delta}(\alpha)$$

Pole elementu dx svítící přímky

Předpoklad : 1. všechny elementy svítecí přímky vyzařují stejně
2. průmět P na osu o zdroje \equiv s koncem C_1 zdroje

První krok : bodem P proložit rovinu ρ_0 kolmo k rovině δ

Svítivost $dI_{\gamma\alpha}$ elementu dx ve směru k bodu P

$$dI_{\gamma\alpha} = \frac{I_{\gamma\alpha}}{c} dx \quad \text{kde} \quad I_{\gamma\alpha} = I_{\gamma} \cdot f_{\text{ID}}(\alpha)$$

 $d\mathcal{E}$ v bodě P v poli elementu dx

$$d\varepsilon = \frac{dI_{\gamma\alpha}}{l^2} = \frac{I_{\gamma\alpha}}{c} dx \frac{1}{l^2} = \frac{I_{\gamma}}{c} f_{I\delta}(\alpha) \frac{1}{l^2} dx =$$

$$= \frac{I_{1\gamma}}{l} f_{I\delta}(\alpha) \frac{d\alpha}{\cos \alpha} = \frac{I_{1\gamma}}{l_1} f_{I\delta}(\alpha) \cdot d\alpha$$

kde

$$\operatorname{tg} \alpha = \frac{x}{l_1}$$

$$l_1 = l \cdot \cos \alpha$$

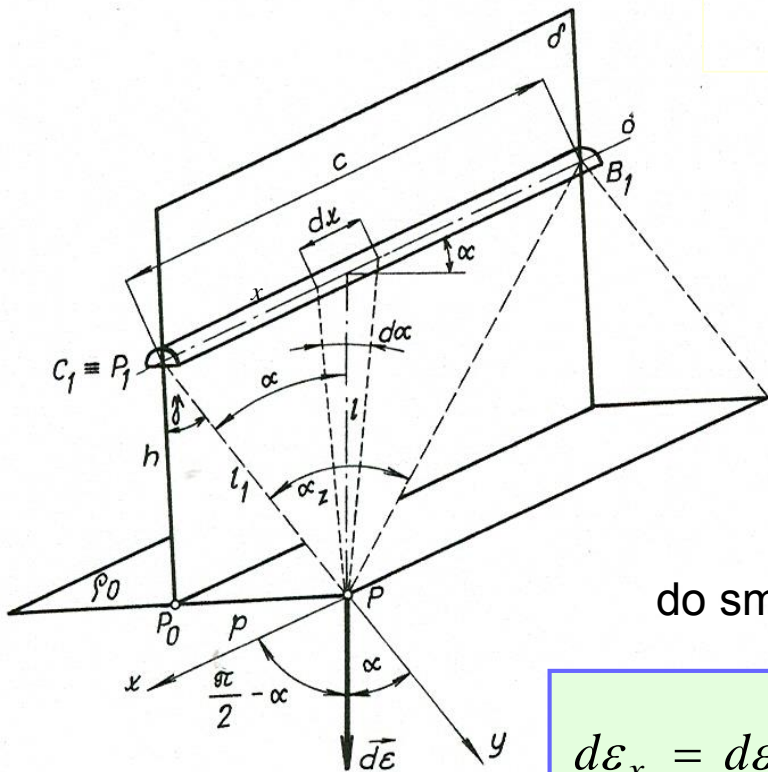
$$x = l_1 \cdot \operatorname{tg} \alpha$$

$$dx = \frac{l_1 \cdot d\alpha}{\cos^2 \alpha}$$

$$dx = \frac{l \cdot d\alpha}{\cos \alpha}$$

$$I_{1\gamma} = I_{\gamma} / c$$

Pole elementu dx svítící přímky

$d\varepsilon$ v poli elementu dx , když $I_{1\gamma} = I_{\gamma} / c$

$$d\varepsilon = \frac{dI_{\gamma\alpha}}{l^2} = \frac{I_{\gamma\alpha}}{c} dx \frac{1}{l^2} = \frac{I_{\gamma}}{c} f_{I\delta}(\alpha) \frac{1}{l^2} dx =$$

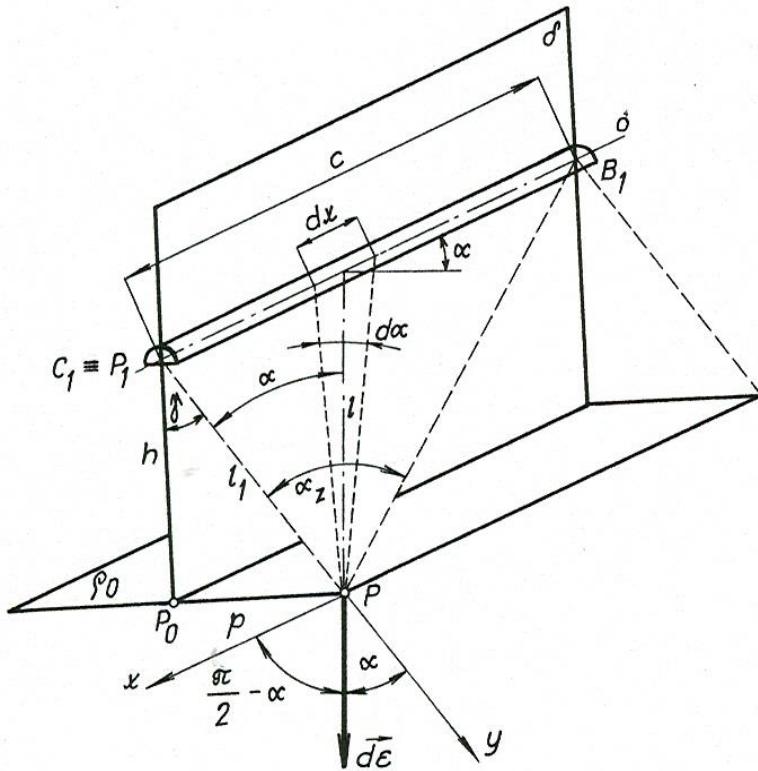
$$= \frac{I_{1\gamma}}{l} f_{I\delta}(\alpha) \frac{d\alpha}{\cos \alpha} = \frac{I_{1\gamma}}{l_1} f_{I\delta}(\alpha) \cdot d\alpha$$

Průměty $d\varepsilon_x$, $d\varepsilon_y$ světelného vektoru do směru souřadnicových os x , y se pak stanoví z výrazů

$$d\varepsilon_x = d\varepsilon \cdot \cos\left(\frac{\pi}{2} - \alpha\right) = d\varepsilon \cdot \sin \alpha = \frac{I_{1\gamma}}{l_1} f_{I\delta}(\alpha) \sin \alpha \cdot d\alpha$$

$$d\varepsilon_y = d\varepsilon \cdot \cos \alpha = \frac{I_{1\gamma}}{l_1} f_{I\delta}(\alpha) \cos \alpha \cdot d\alpha$$

Osvětlenost v poli svítidla přímkového typu

$$\varepsilon_x = \frac{I_{1\gamma}}{l_1} \int_0^{\alpha_z} f_{I\delta}(\alpha) \cdot \sin \alpha \cdot d\alpha = \frac{I_{1\gamma}}{l_1} \cdot f_k(\alpha_z)$$

$$\varepsilon_y = \frac{I_{1\gamma}}{l_1} \int_0^{\alpha_z} f_{I\delta}(\alpha) \cdot \cos \alpha \cdot d\alpha = \frac{I_{1\gamma}}{l_1} \cdot f''(\alpha_z)$$

$$E_{P\rho v} = \varepsilon_x$$

$$E_{P\rho y} = \varepsilon_y$$

$$E_{P\rho o} = \varepsilon_y \cdot \cos \gamma = \frac{I_{1\gamma}}{l_1} \cdot f''(\alpha_z) \cdot \cos \gamma$$

$$\alpha_z = \arctg \frac{c}{l_1}$$

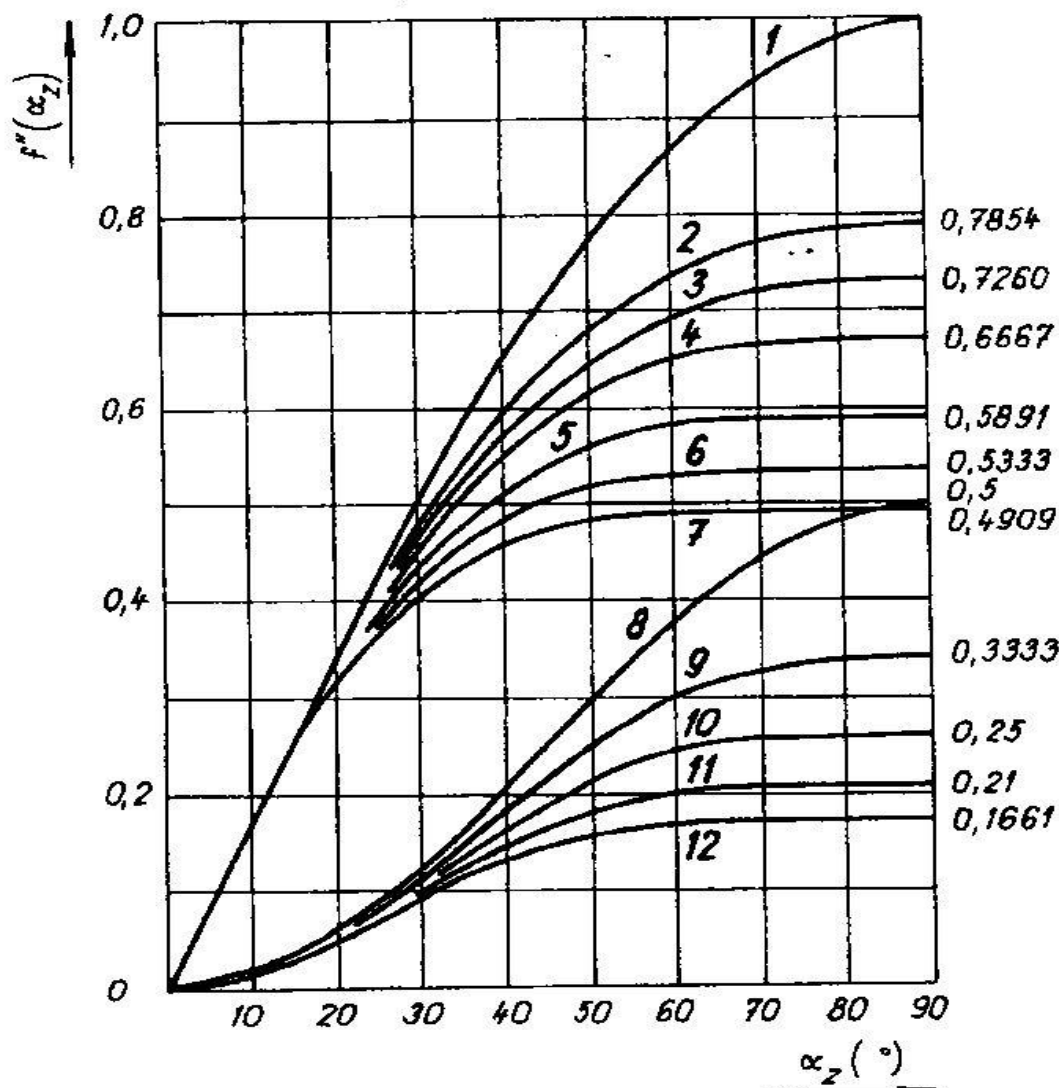
$$E_{P\rho \parallel \perp} = \varepsilon_y \cdot \cos[(\pi/2) - \gamma] = \varepsilon_y \cdot \sin \gamma$$

$$\varepsilon_y \cdot \sin \gamma = \frac{I_{1\gamma}}{l_1} \cdot f''(\alpha_z) \cdot \sin \gamma$$

Příklady funkcí $f''(\alpha_z)$ a $f_k(\alpha_z)$ pro vybrané charakteristické funkce $f_{I\delta}(\alpha)$

$f_{I\delta}(\alpha)$	$f''(\alpha_z) = \int_0^{\alpha_z} f_{I\delta}(\alpha) \cdot \cos \alpha \cdot d\alpha$	$f_k(\alpha_z) = \int_0^{\alpha_z} f_{I\delta}(\alpha) \cdot \sin \alpha \cdot d\alpha$
1	$\sin \alpha_z$	$1 - \cos \alpha_z$
$\cos \alpha$	$\frac{1}{2} \cdot (\alpha_z + \sin \alpha_z \cdot \cos \alpha_z) = f_1$	$\frac{1}{2} \cdot (1 - \cos^2 \alpha_z) = \frac{1}{2} \cdot \sin^2 \alpha_z$
$\cos^2 \alpha$	$\sin \alpha_z \cdot [1 - \frac{1}{2} \cdot \sin^2 \alpha_z]$	$\frac{1}{3} \cdot (1 - \cos^3 \alpha_z)$
$\cos^3 \alpha$	$\frac{1}{4} \cdot (\sin \alpha_z \cdot \cos^3 \alpha_z + 3 \cdot f_1)$	$\frac{1}{4} \cdot (1 - \cos^4 \alpha_z)$

Grafy funkcí $f''(\alpha_z)$ pro vybrané charakteristické funkce $f_{I\delta}(\alpha)$

KŘIVKA ... $f_I(\alpha)$

1 1

2 $\cos \alpha$

3 $\frac{1}{2} (\cos \alpha + \cos^2 \alpha)$

4 $\cos^2 \alpha$

5 $\cos^3 \alpha$

6 $\cos^4 \alpha$

7 $\cos^5 \alpha$

8 $\sin \alpha$

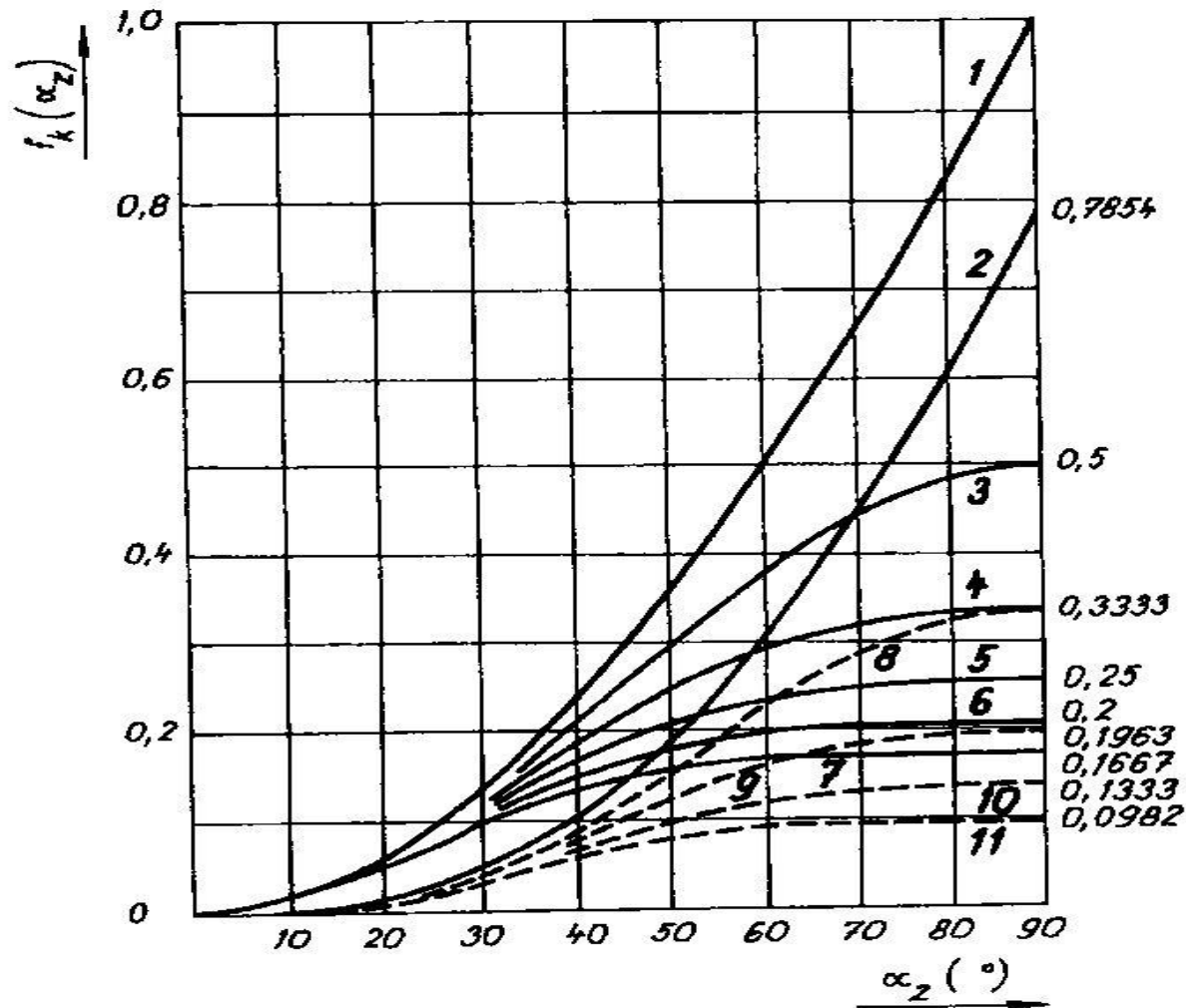
9 $\sin \alpha \cdot \cos \alpha$

10 $\sin \alpha \cdot \cos^2 \alpha$

11 $\sin \alpha \cdot \cos^3 \alpha$

12 $\sin \alpha \cdot \cos^4 \alpha$

Grafy funkcí $f_k(\alpha_z)$ pro vybrané charakteristické funkce $f_{I\delta}(\alpha)$

KŘIVKA . . . $f_I(\alpha)$

1 1

2 $\sin \alpha$

3 $\cos \alpha$

4 $\cos^2 \alpha$

5 $\cos^3 \alpha$

6 $\cos^4 \alpha$

7 $\cos^5 \alpha$

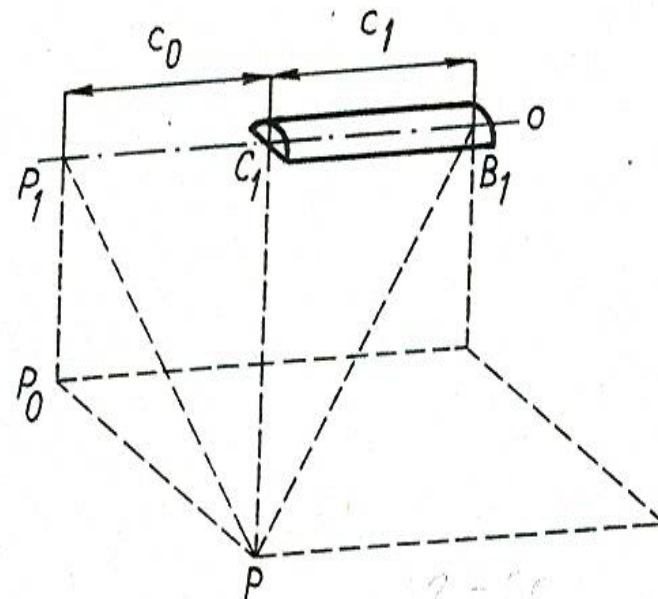
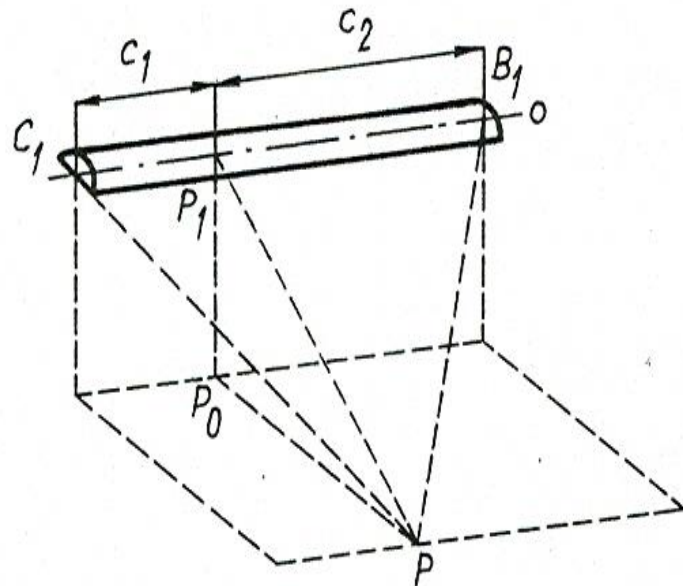
8 $\sin \alpha \cdot \cos \alpha$

9 $\sin \alpha \cdot \cos^2 \alpha$

10 $\sin \alpha \cdot \cos^3 \alpha$

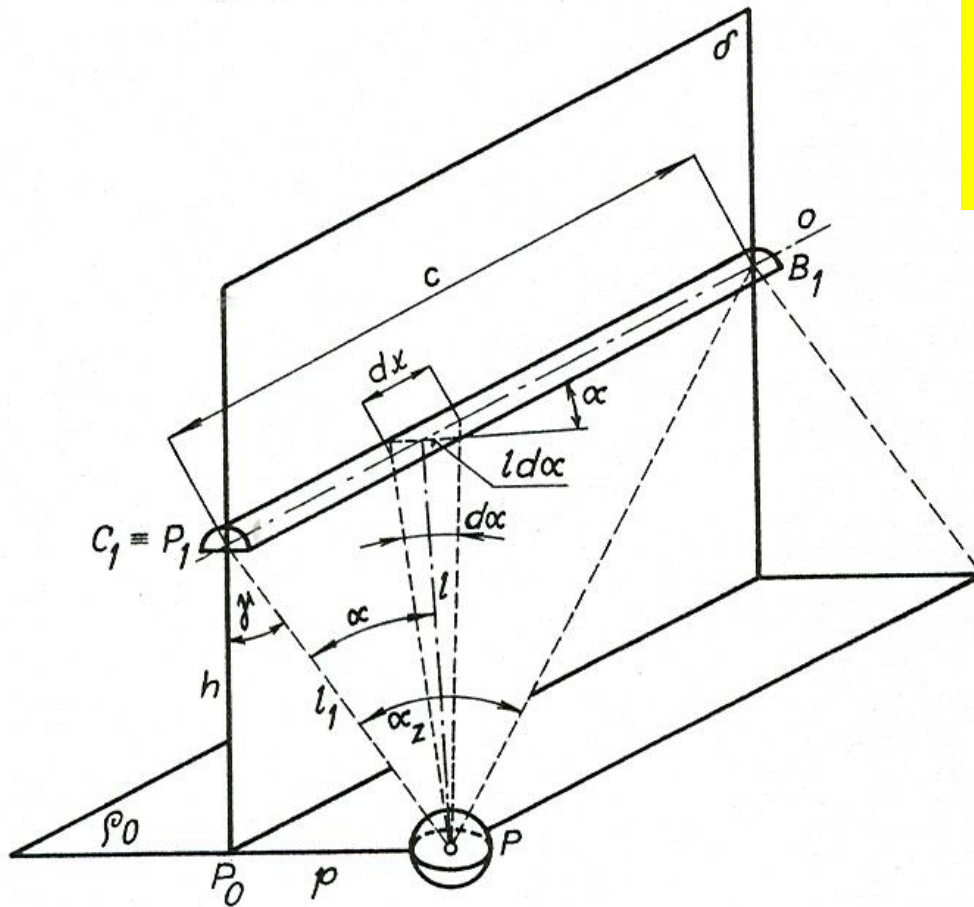
11 $\sin \alpha \cdot \cos^4 \alpha$

Postup při jiném umístění kontrolního bodu P

Střední kulová osvětlenost v poli svítidla přímkového typu

$$dE_{4\pi} = \frac{1}{4} dE_N = \frac{1}{4} \frac{dI_{\gamma\alpha}}{l^2} = \frac{1}{4} \frac{I_\gamma \cdot f_{I\delta}(\alpha)}{c \cdot l^2} dx = \frac{1}{4} \frac{I_{1\gamma}}{l_1} f_{I\delta}(\alpha) d\alpha$$

$$E_{4\pi} = \frac{1}{4} \frac{I_{1\gamma}}{l_1} \int_0^{\alpha_z} f_{I\delta}(\alpha) \cdot d\alpha$$

$$f'(\alpha_z) = \frac{1}{4} \int_0^{\alpha_z} f_{I\delta}(\alpha) \cdot d\alpha$$

$$E_{4\pi} = \frac{I_{1\gamma}}{l_1} f'(\alpha_z)$$

Příklady funkce $f'(\alpha_z)$ pro vybrané charakteristické funkce $f_{I\delta}(\alpha)$

$f_{I\delta}(\alpha)$	$f'(\alpha_z) = \frac{1}{4} \int_0^{\alpha_z} f_{I\delta}(\alpha) \cdot d\alpha$
1	$\frac{1}{4} \alpha_z$
$\cos \alpha$	$\frac{1}{4} \sin \alpha_z$
$\cos^2 \alpha$	$\frac{1}{8} (\alpha_z + \sin \alpha_z \cdot \cos \alpha_z)$
$\cos^3 \alpha$	$\frac{1}{4} \sin \alpha_z [1 - \frac{1}{3} \sin^2 \alpha_z]$

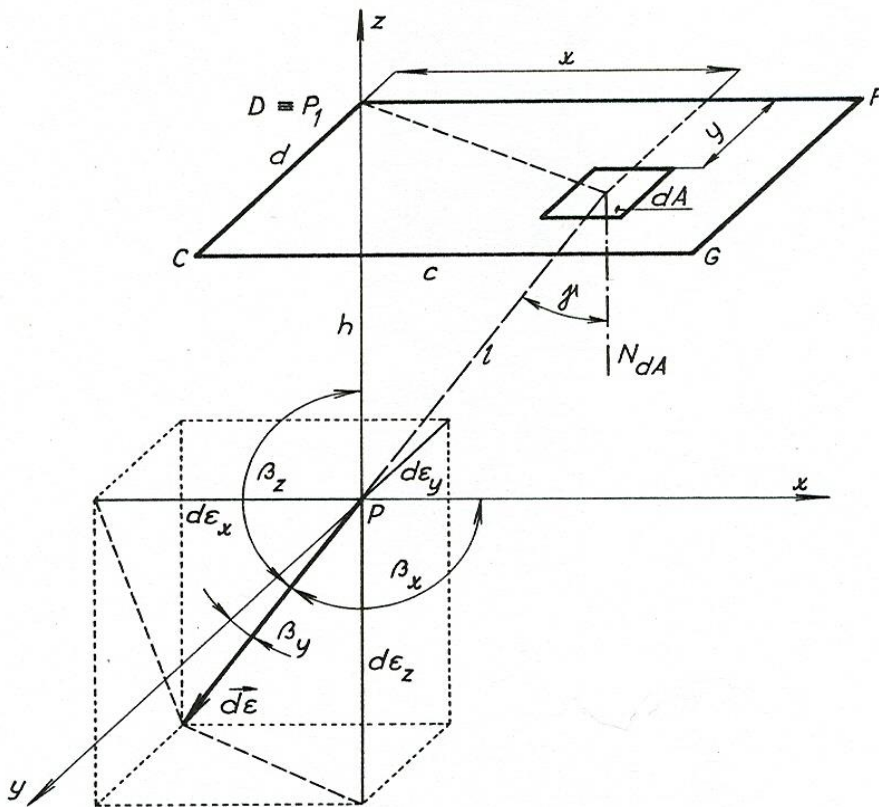
**ŘEŠENÍ OSVĚTLENOSTI V POLI
ROTAČNĚ SOUMĚRNĚ VYZAŘUJÍCÍHO
SVÍTIDLA
OBDÉLNÍKOVÉHO TYPU**

VÝPOČET PARAMETRŮ V POLI SVÍTICÍHO OBDÉLNÍKU

Předpoklad : 1. všechny elementy $dA = dx \cdot dy$ svíticího obdélníku vyzařují stejně
2. rozložení jasu je rotačně souměrné podle normály k povrchu zdroje a popisuje je vztah

$$L_\gamma = L_0 \cdot f_L(\gamma) = L_0 \cdot \cos^n \gamma, \quad \text{kde } n = 0, 1, 2 \text{ až } 5$$

3. pro zjednodušení výpočtu a výsledných vztahů
průmět P_1 bodu P do roviny zdroje \equiv s vrcholem D obdélníku

Obecný postup přesného výpočtu :

1. výpočet parametrů v poli dA – bodový zdroj
2. integrace výrazů po ploše svíticího obdélníku

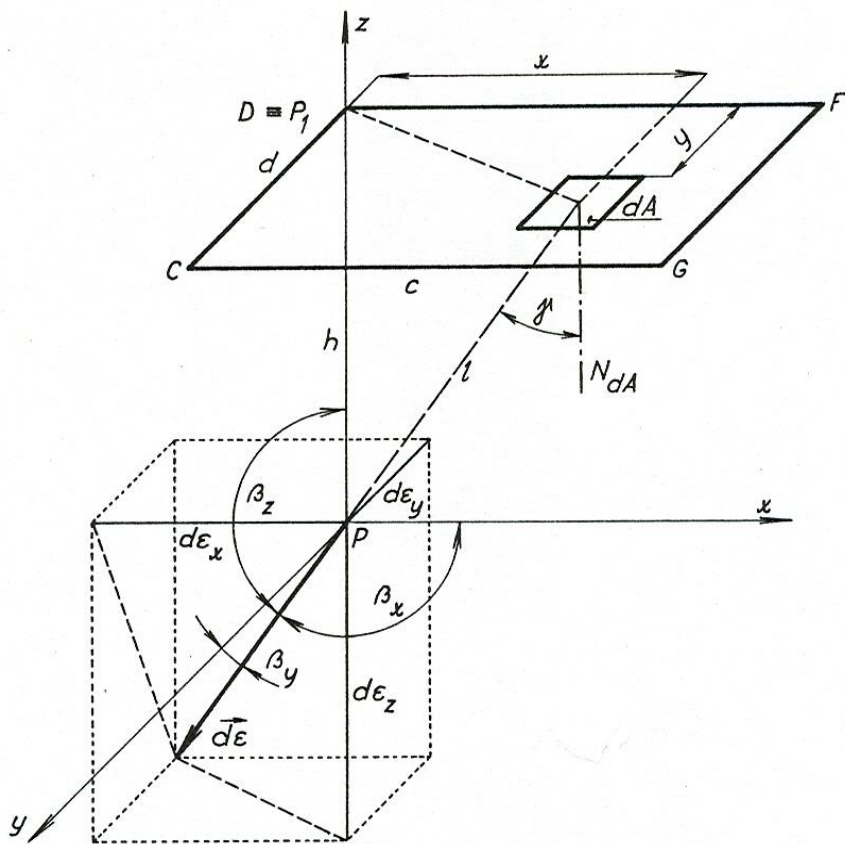
Postup zjednodušeného výpočtu :

1. svíticí plocha se rozdělí na dílčí plošky – bodové zdroje
2. v bodě P se vypočtou parametry od všech dílčích plošek.
3. při zvolené poloze bodu P (pod jedním z vrcholů obdélníku) se dílčí výsledky sečtou

Pole rotačně souměrně vyzařujícího elementu dA obdélníku

$$L_\gamma = L_0 \cdot f_L(\gamma) = L_0 \cdot \cos^n \gamma, \quad \text{kde } n=0, 1, 2 \text{ až } 5$$

$$L_\gamma = dE_N / d\Omega$$

Velikost $d\mathcal{E}$ světelného vektoru v bodě P pole elementárního zdroje $dA = dx \cdot dy$ (bodový zdroj) je rovna normálové osvětlenosti dE_N v bodě P

$$d\mathcal{E} = dE_N = L_\gamma \cdot d\Omega = L_0 \cdot f_L(\gamma) \cdot dA \cdot \cos \gamma / l^2$$

$$d\mathcal{E} = L_0 \cdot \cos^{n+1} \gamma \cdot dx \cdot dy / l^2$$

$$\cos \gamma = h / l ;$$

$$\cos \beta_x = -x / l ; \quad \cos \beta_y = -y / l ; \quad \cos \beta_z = -h / l$$

průměty $d\mathcal{E}$ do souřadnicových os :

$$d\mathcal{E}_x = d\mathcal{E} \cdot \cos \beta_x = -L_0 \cdot (x \cdot h^{n+1}) / (l^{n+4})$$

$$d\mathcal{E}_y = d\mathcal{E} \cdot \cos \beta_y = -L_0 \cdot (y \cdot h^{n+1}) / (l^{n+4})$$

$$d\mathcal{E}_z = d\mathcal{E} \cdot \cos \beta_z = -L_0 \cdot (h^{n+2}) / (l^{n+4})$$

$$d\Omega = dA \cdot \cos \gamma / l^2$$

$d\mathcal{E}_x$ = osvětlenost roviny yz v bodě P zajištěná elementem dA

$d\mathcal{E}_y$ = " - roviny xz - " -

$d\mathcal{E}_z$ = " - roviny xy - " -

OSVĚTLENOST V POLI SVÍTICÍHO OBDÉLNÍKU

v bodě ***P*** ve vzdálenosti ***h*** pod jedním z vrcholů obdélníkového zdroje o rozměrech ***c · d***

$$u = x/h ; \quad v = y/h$$

$$a = c/h ; \quad b = d/h$$

$$L_\gamma = L_0 \cdot f_L(\gamma) = L_0 \cdot \cos^n \gamma$$

$$\varepsilon_x = L_0 \int_0^a \int_0^b \frac{u}{\sqrt{(1+u^2+v^2)^{n+4}}} du \cdot dv$$

$$\varepsilon_y = L_0 \int_0^a \int_0^b \frac{v}{\sqrt{(1+u^2+v^2)^{n+4}}} du \cdot dv$$

$$\varepsilon_z = L_0 \int_0^a \int_0^b \frac{1}{\sqrt{(1+u^2+v^2)^{n+4}}} du \cdot dv$$

Při rotačně souměrném vyzařování se výrazy pro ε_y získají z výrazů pro ε_x pouhou **vzájemnou záměnou** poměrných rozměrů ***a* za *b*** (***b* za *a***) .

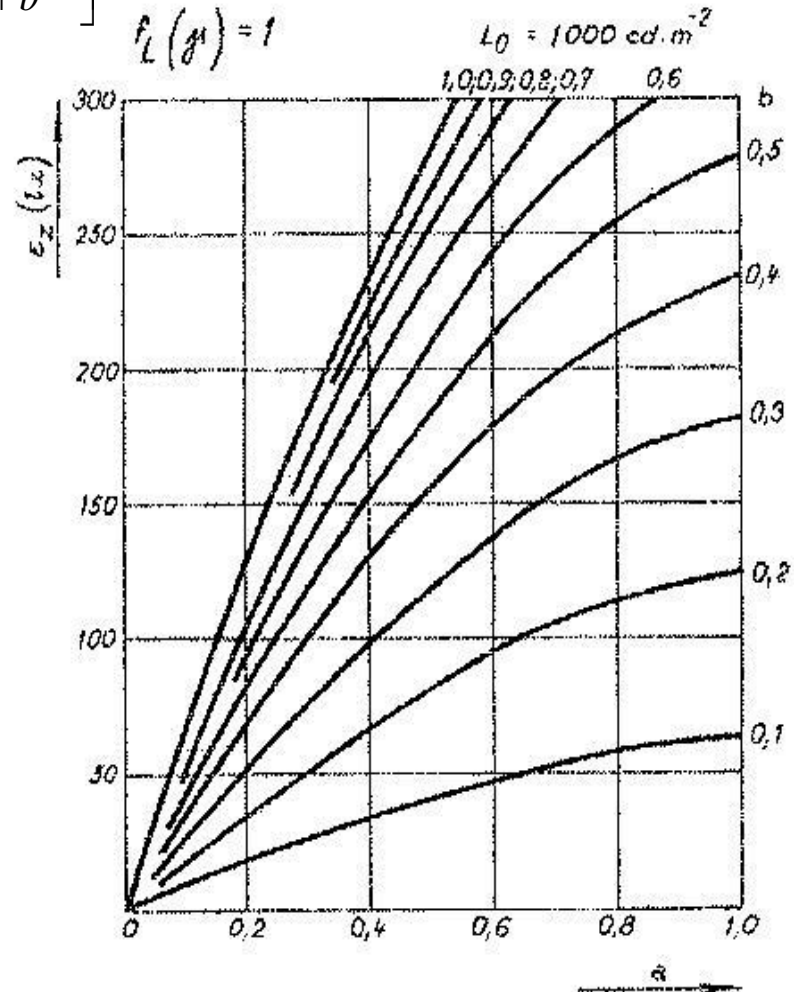
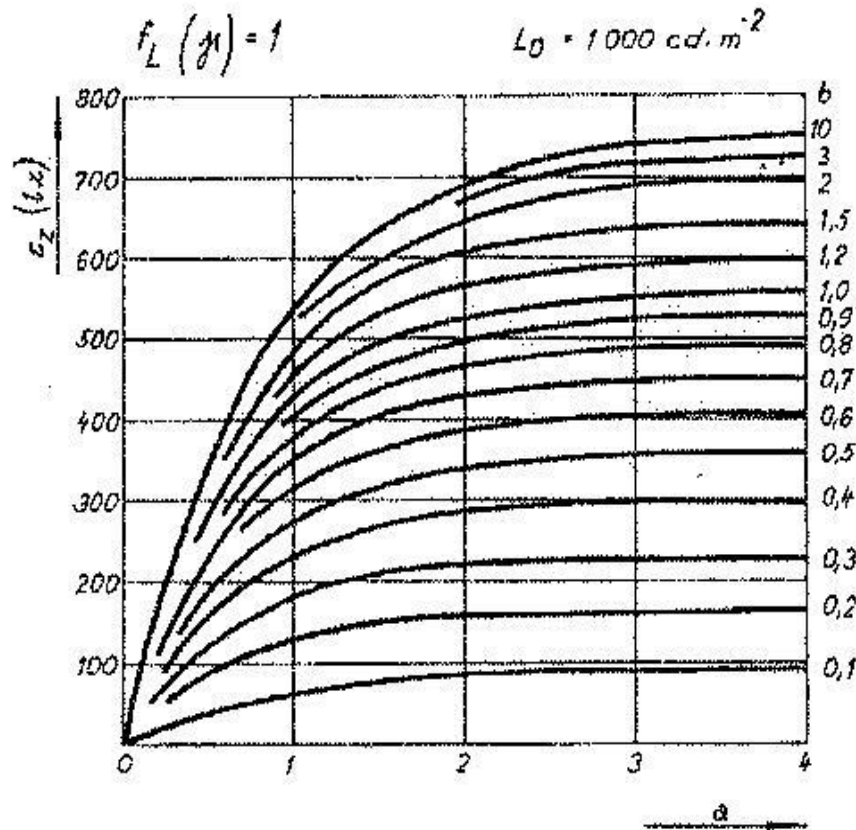
Př. $n = 0 ; f_L(\gamma) = 1 ; L = konst.$

$$\varepsilon_y = \frac{L_0}{2} \left[\operatorname{arctga} - \frac{1}{\sqrt{1+b^2}} \operatorname{arctg} \frac{a}{\sqrt{1+b^2}} \right]$$

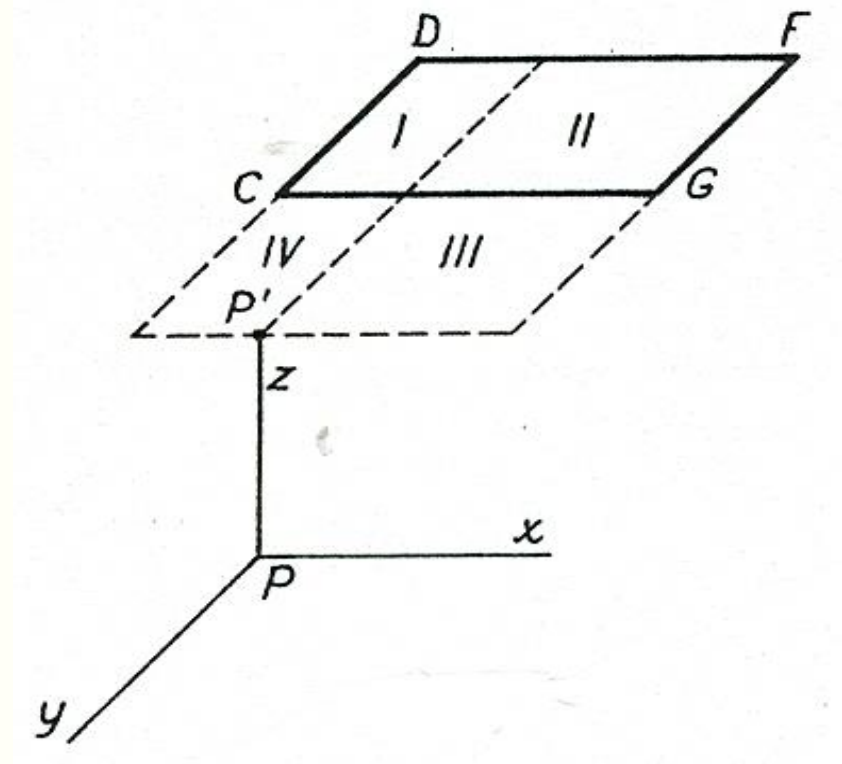
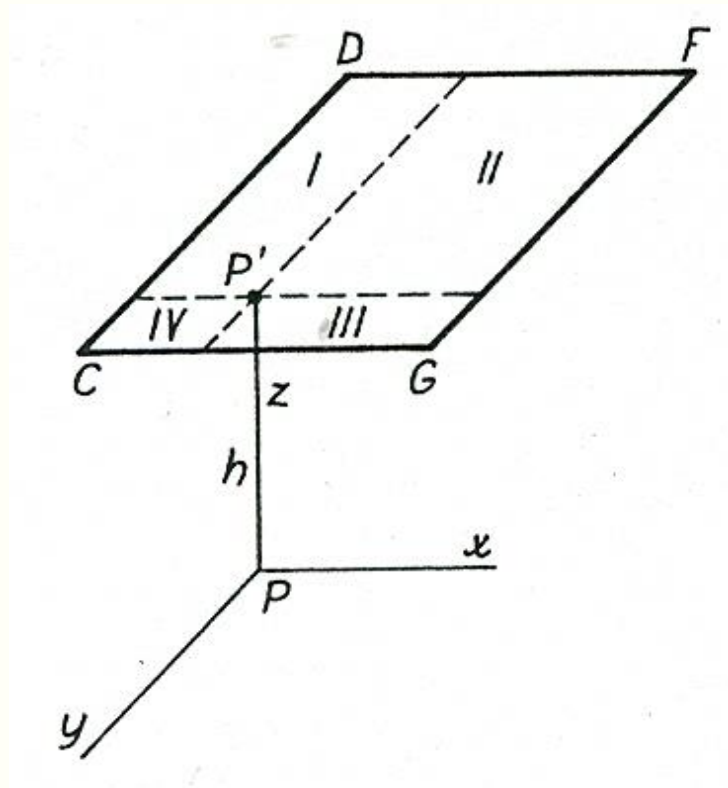
$$\varepsilon_z = \frac{L_0}{2} \left[\frac{a}{\sqrt{1+a^2}} \operatorname{arctg} \frac{b}{\sqrt{1+a^2}} + \frac{b}{\sqrt{1+b^2}} \operatorname{arctg} \frac{a}{\sqrt{1+b^2}} \right]$$

Příklad grafu pro stanovení ε_z v poli difúzně vyzařujícího obdélníku

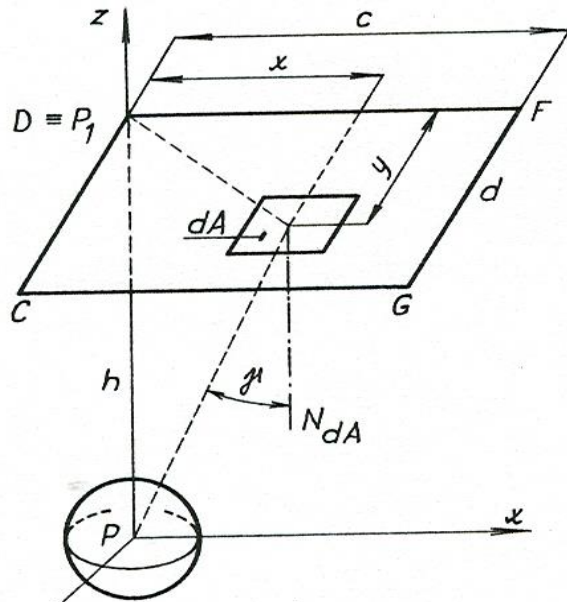
$$\varepsilon_z = \frac{L_0}{2} \left[\frac{a}{\sqrt{1+a^2}} \operatorname{arctg} \frac{b}{\sqrt{1+a^2}} + \frac{b}{\sqrt{1+b^2}} \operatorname{arctg} \frac{a}{\sqrt{1+b^2}} \right]$$

Vliv polohy kontrolního bodu v poli obdélníkového zdroje

$E_{4\pi}$ V POLI SVÍTICÍHO OBDÉLNÍKU

$$L_{\gamma} = L_o \cdot \cos^n \gamma$$

$$d\Omega = \frac{\cos \gamma \cdot dA}{l^2}$$

Př. $f_L(\gamma) = 1 ; n = 0$
 $L = \text{konst.}$

$$\begin{aligned} dE_{4\pi} &= \frac{1}{4} dE_N = \frac{1}{4} L_{\gamma} \cdot d\Omega = \\ &= \frac{1}{4} L_o \cdot \cos^{n+1} \gamma \cdot \frac{1}{l^2} dA \end{aligned}$$

$$E_{4\pi} = \frac{1}{4} L_o \int_0^c \int_0^d \frac{h^{n+1}}{\sqrt{(x^2 + y^2 + h^2)^{n+3}}} dx \cdot dy$$

$$u = x/h ; v = y/h ; a = c/h ; b = d/h$$

$$E_{4\pi} = \frac{1}{4} L_o \int_0^a \int_0^b \frac{du \cdot dv}{\sqrt{(u^2 + v^2 + 1^2)^{n+3}}}$$

$$E_{4\pi} = \frac{1}{4} L_o \operatorname{arctg} \frac{a \cdot b}{\sqrt{a^2 + b^2 + 1}}$$

Střední válcová osvětlenost v poli svíticího obdélníku

Vyšetřují se dva případy :

Osa modelového válečku je

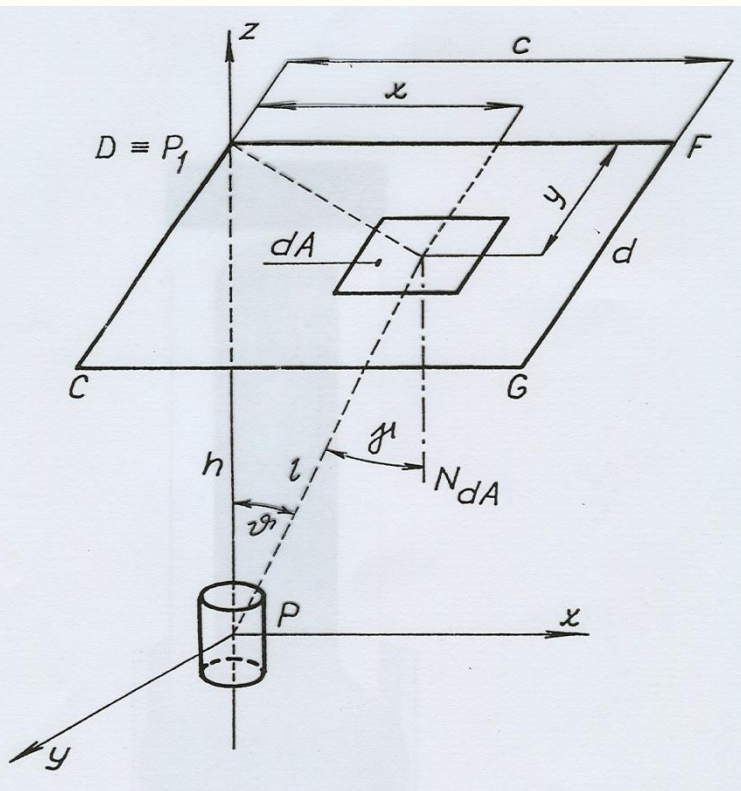
1. kolmá k rovině svíticího obdélníku (**k ose z**)

$$E_{cz}$$

2. rovnoběžná s rovinou svíticího obdélníku
(**leží v ose y**)

$$E_{cy}$$

E_{cz} V POLI SVÍTICÍHO OBDÉLNÍKU

$$dE_{cz} = \frac{1}{\pi} \sin \vartheta \cdot dE_N = \frac{1}{\pi} \sin \gamma \cdot L_\gamma \cdot d\Omega$$

V daném případě $\vartheta = \gamma$, takže vychází

$$dE_{cz} = \frac{1}{\pi} L_o \cdot \sin \gamma \cdot \cos^{n+1} \gamma \frac{1}{l^2} dA$$

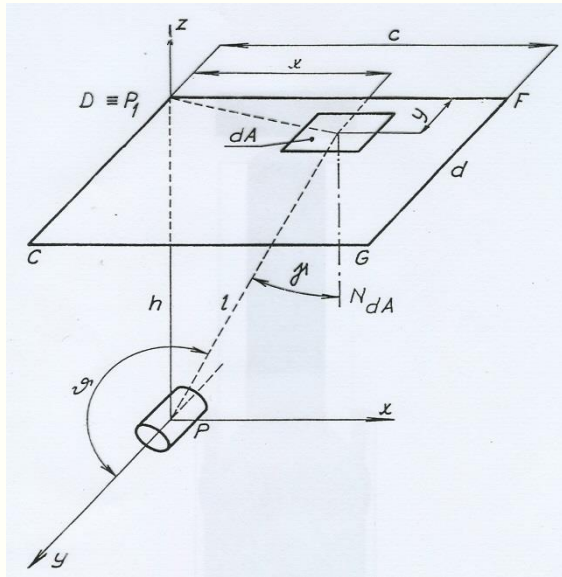
$$\sin \vartheta = \sin \gamma = \frac{\sqrt{x^2 + y^2}}{l} = \frac{\sqrt{x^2 + y^2}}{\sqrt{x^2 + y^2 + h^2}}$$

$$\cos \gamma = \frac{h}{\sqrt{x^2 + y^2 + h^2}} \quad l = \sqrt{x^2 + y^2 + h^2}$$

$$L_\gamma = L_o \cdot \cos^n \gamma$$

$$E_{cz} = \frac{1}{\pi} L_o \int_0^c \int_0^d \frac{\sqrt{x^2 + y^2} \cdot h^{n+1}}{\sqrt{(x^2 + y^2 + h^2)^{n+4}}} dx \cdot dy$$

E_{cy} V POLI SVÍTICÍHO OBDÉLNÍKU

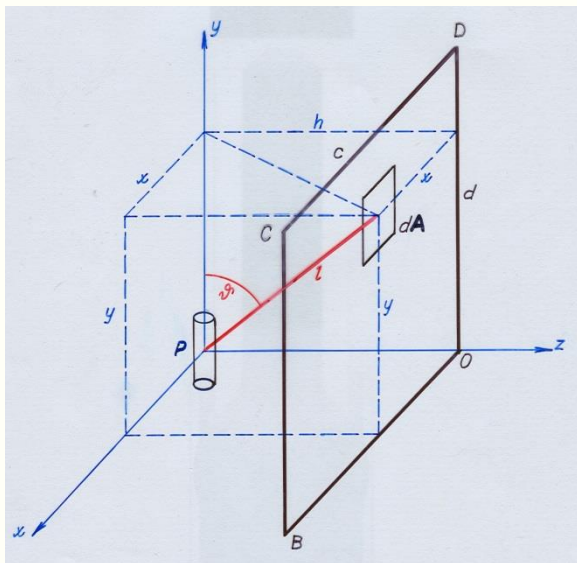
$$L_{\gamma} = L_o \cdot \cos^n \gamma$$

$$\cos \gamma = \frac{h}{\sqrt{x^2 + y^2 + h^2}}$$

$$dE_{cy} = \frac{1}{\pi} \sin \vartheta \cdot dE_N = \frac{1}{\pi} \sin \vartheta \cdot L_{\gamma} \cdot d\Omega$$

$$l = \sqrt{x^2 + y^2 + h^2}$$

$$d\Omega = \frac{\cos \gamma \cdot dA}{l^2}$$

$$\sin \vartheta = \frac{\sqrt{x^2 + h^2}}{\sqrt{x^2 + y^2 + h^2}}$$

$$E_{cy} = \frac{1}{\pi} L_o \int_0^c \int_0^d \frac{h^{n+1} \sqrt{h^2 + x^2}}{\sqrt{(x^2 + y^2 + h^2)^{n+4}}} du \cdot dv$$

Děkuji Vám za pozornost